

cd. ze str. 11 →

pracy z Instytutem Medycznym we Lwowie. Spotkaliśmy się z bardzo życzliwym przyjęciem. Mieszkaliśmy w apartamencie nr 225, w hotelu George, gdzie przed laty, w drodze do Eweliny Hańskiej zatrzymał się Honoriusz Balzac. Mieliśmy okazję zwiedzić Lwów. Widzieliśmy też szpitale niezmiennie od przedwojnia. Profesor Aleksander Kicera, ówczesny kierownik lwowskiej kliniki, erudyta, autor podręczników, oraz profesor Mirosław Kruk wielokrotnie odwiedzali nasz kraj. Przeważnie gościli u nas z okazji zjazdów i konferencji naukowych. Nawiązaliśmy także współpracę z profesorem O. Khorowem z Grodna, który specjalizował się w chirurgii ucha. Kilkakrotnie organizowaliśmy wspólne spotkania naukowe.

Sukcesywnie pracownicy kliniki zostawali ordynatorami w szpitalach wojewódzkich. Byli to doktorzy nauk medycznych: Zbigniew Berger, Maciej Filipowski, Bogdan Łazarczyk i Marek Pyd.

Do osiągnięć kliniki w tamtym okresie należy zaliczyć organizację X Dni Otolaryngologii Dziecięcej w Augustowie w 1993 r. Uczestnicy konferencji do dzisiaj wspominają miłą atmosferę oraz walory uzdrowiska. W nawiązaniu do tradycji, prof. dr hab. Elżbieta Haszmann-Poznańska otworzyła w 1995 roku Klinikę Otolaryngologii Dziecięcej w Uniwersyteckim Dziecięcym Szpitalu Klinicznym. Pierwszy pacjent został przyjęty 1 września 1995 r.

Duża aktywność naukowa zespołu jest widoczna podczas konferencji oraz przejawia się w licznych publikacjach. Według danych Biblioteki Głównej UMB, pracownicy tej kliniki są autorami ponad 480 prac.

W latach dziewięćdziesiątych dr hab. Ewa Olszewska i autor wspomnienia pojechali na szkolenie do Kliniki Otolaryngologicznej w Johns Hopkins Hospital w Baltimore (Maryland, USA), na zaproszenie jej kierownika profesora Charlesa W. Cummingsa. Profesor Cummings jest autorem najlepszego pięcioletniego podręcznika otolaryngologii, który otrzymaliśmy od niego w darze. Współpraca z prof. dr hab. Lechem Chyczewskim w dziedzinie biologii molekularnej umożliwiła rozwój badań nad perlakiem (dr hab. Ewa Olszewska). Doktor hab. n. med. Ireneusz Rzewnicki rozwinął diagnostykę zaburzeń narządu równowagi i jest w tej

dziedzinie autorytetem. Doktor Ewa Popko zasłużyła się w dziedzinie chirurgii plastycznej, a doktor Bogdan Łazarczyk – w chirurgicznym leczeniu zatok obocznych nosa metodą endoskopową. Do ważnych wydarzeń należy zaliczyć XXX Zjazd Polskiego Towarzystwa Otolaryngologów Chirurgów Głowy i Szyi w Mikołajkach w 2002 roku, w którym uczestniczyło wielu wybitnych gości z zagranicy. Jego przewodniczącym był autor opracowania, a sekretarzem dr n. med. Jarosław Łuczaj. W tym samym roku gościliśmy w klinice profesora Jacoba Sade z Izraela, wybitnego znawcę w dziedzinach patofizjologii i chirurgii narządu słuchu.

Patrząc z perspektywy

W 2003 roku, po 27 latach prowadzenia Kliniki Otolaryngologii, przekazałem swoje obowiązki prof. dr hab. Markowi Rogowskiemu. Teraz mam przyjemność obserwować rozwój naszej firmy z perspektywy. Do znaczących jej osiągnięć można zaliczyć wprowadzenie programu wszczepów wewnątrzlimakowych, rozwój chirurgii nosa i zatok oraz podstawy czaszki. Należy wspomnieć w tym miejscu o nowoczesnym wyposażeniu sali operacyjnej. Odwołam się też do danych Biblioteki Głównej uczelni. W okresie sześćdziesięciu lat ukazało się ponad 850 publikacji pracowników kliniki.

W roku 2009 prof. dr hab. Bożena Kosztyła-Hojna zorganizowała Zakład Fonoaudiologii Klinicznej i Logopedii UMB. Zakład mieści się na trzecim piętrze w budynku Wydziału Nauk o Zdrowiu przy ul. Szpitalnej 37. Ma nowoczesne, dobrze wyposażone pracownie. W bieżącym roku studenci tego kierunku rozpoczynają studia magisterskie. Pracownicy zakładu opublikowali 17 prac.

Oczywiście, podobnie jak w innych dziedzinach, obserwujemy zmianę pokoleniową. W zebraniu jubileuszowym otolaryngologów białostockich uczestniczyło 31 osób, w tym 15 rezydentów. Były to m.in. lekarki: Maria Poznańska, wnuczka profesora Wiktora Hassmana, i Gerta Berger, córka doktora Zbigniewa Bergera.

Stanisław Chodynicki

Prof. dr hab. n. med., emerytowany kierownik
Kliniki Otolaryngologii UMB.

Zanim

Antybiotyki są specyficzną grupą leków. Wypisując je pacjentom, przyczyniamy się niejako do występowania oporności bakterii na antybiotyki. Tymczasem z badań przeprowadzonych w Polsce wynika, że około 60 – 90 proc. pacjentów z zakażeniem układu oddechowego opuszcza gabinet lekarski z receptą na antybiotyk. Według tych danych, Polska jest na 9 miejscu w Europie pod względem spożycia antybiotyków na jednego mieszkańca, a dopiero na 15., jeśli chodzi o wydatki na ochronę zdrowia. Statystycznie każdego dnia

---

Polska jest na 9 miejscu w Europie pod względem spożycia antybiotyków na jednego mieszkańca i dopiero na 15., jeśli chodzi o wydatki na ochronę zdrowia

---

w Polsce 20 na 1000 osób przyjmuje antybiotyki. Są kraje, takie jak Grecja czy Włochy, które wyprzedzają nas w tych statystykach, ale są też kraje, takie jak Holandia, gdzie spożycie antybiotyków jest dwukrotnie mniejsze niż w Polsce. Od kilku lat nasz kraj włączył się do działań, mających na celu ograniczenie nadmiernego stosowania antybiotyków. Przykładem jest funkcjonowanie od 2004 roku Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków, w ramach którego powstały m.in.: *Rekomendacje*

weźmiesz antybiotyki

postępowania w pozaszpitalnych zakażeniach układu oddechowego (dostępne on-line).

Od kilku lat, podobnie jak inne kraje, obchodzimy Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach. Działania edukacyjne skierowane są do lekarzy i pacjentów. Być może ich efektem jest utrzymywanie się spożycia antybiotyków w Polsce w ostatnich latach na tym samym poziomie. Brak wzrostu wydaje się nam na początek już drobnym sukcesem.

W ubiegłym roku, 19 listopada, w ramach tej imprezy odbyła się w Białymstoku, już po raz czwarty, konferencja pn. „Racjonalna antybiotykoterapia w dobie narastającej antybiotykoooporności”. Tym razem jej główne przesłanie było trochę inne od tych, które przyświecało spotkaniom w ubiegłych latach. Jako organizatorom, chodzi nam przede wszystkim o to, aby promować racjonalne decyzje, czyli sięganie po antybiotyki tylko wówczas, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że ich zastosowanie będzie korzystne. Organizatorami konferencji byli: Klinika Otolaryngologii Dziecięcej, Zakład Diagnostyki Mikrobiologicznej i Immunologii Infekcyjnej, Zakład Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego oraz Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku. Wykłady wygłosili: dr hab. Sławomir Chlabicz, mgr Jadwiga Jaworowska, dr Maciej Kondrusik, dr hab. Robert Mróz, prof. Elżbieta Ołdak, dr Paweł Sacha, prof. Anna Wasilewska. Prezentacje dotyczyły antybiotykoterapii różnych zakażeń, zarówno w populacji dziecięcej jak i u osób dorosłych, a także diagnostyki mikrobiologicznej, interpretacji wyników lekowrażliwości drobnoustrojów.

Uczestnicy konferencji.

Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem lekarzy, a liczne pytania do wykładowców świadczą o zapotrzebowaniu na takie spotkania.

Tymczasem sezon na infekcję się rozpoczął. Leczymy się w miarę możliwości bez stosowania antybiotyków. Być może przekonają nas wyniki zakończonego niedawno dużego międzynarodowego badania GRACE (rando-

mizowane badanie z podwójnie ślepą próbą), które nie wykazały przewagi antybiotyku (amoksylicyna 3x1,0) nad placebo w leczeniu osób zgłaszających się do lekarza rodzinnego z powodu ostrego kaszlu.

Sławomir Chlabicz

Dr hab. n. med., kierownik Zakładu Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego UMB.

Hasła z ostatnich lat:

- Przeziębienie, grypa – zdrowiej bez antybiotyków
- Antybiotyki niekoniecznie, nie zawsze, nie na wszystko
- Antybiotyki – zachowaj ostrożność